

Auditcommissie Permanent Geluidsmetnet vliegbasis Leeuwarden (PGMN)

Inbreng voor de COVM vergadering 21-11-2022

- Gebruik PGMN: Het PGMN en bijhorende website/flightracker is in de afgelopen periode (maart tot en met oktober) veel vaker gebruikt dan de periode hiervoor. Gemiddeld gebruik per maand lag op 1057. De stijging t.o.v. de vorige periode komt door de oefening Frisian Flag (28 maart-8 april) en de oefening met de Amerikaanse F-35's en F-22's in oktober. Vooral tijdens de start van de oefening wordt er veel gebruik gemaakt van de website. Op 17 oktober waren dat er bijvoorbeeld 280. Het aantal nieuwe bezoekers blijft hoog. Gemiddeld op 849 per maand; dat is 80%.
- Hoogste geluidspieken: Naar aanleiding van een verzoek in een vorige COVM hebben we afgesproken om in onze COVM rapportages voortaan de hoogste geluidspieken op te nemen. Dit zijn dus de uitschieters. De gemiddelde geluidsniveaus liggen (gelukkig) minder hoog.

Maart 2022	: 1x>120 dB(A) en 37x>115 dB(A)	waarvan 9 x Marsum en 29 x Jelsum
April 2022	: 9x>120 dB(A) en 66x>115 dB(A)	„ 49 x „ en 26 x „
Mei 2022	: 1x>120 dB(A) en 37x>115 dB(A)	„ 27 x „ en 11 x „
Juni 2022	: 1x>120 dB(A) en 10x>115 dB(A)	„ 8 x „ en 3 x „
Juli 2022	: 1x>120 dB(A) en 22x>115 dB(A)	„ 1 x „ en 22 x „
Aug 2022	: 2x>120 dB(A) en 23x>115 dB(A)	„ 2 x „ en 23 x „
Sept 2022	: 0x>120 dB(A) en 13x>115 dB(A)	deel komt nog; 2 x Marsum; 11 x Jelsum
Okt 2022	: 1x>120 dB(A) en 26x>115 dB(A)	„ 16 x Marsum en 11 x Jelsum

We streven ernaar om in de toekomst de gemiddelde geluidcijfers van de contourmeetpunten te gaan monitoren. Dat is een belangrijke aanvulling op het noemen van de pieken. De hoop is dat het gemiddelde geluidsniveau in de loop van de jaren iets zal afnemen, onder andere door meer ervaring bij de F-35 vliegers. Met betrekking tot het maximaal geluidsniveau zijn we bezig met een notitie hierover die richting gaat geven in het verminderen van deze niveaus. Tijdens de volgende COVM komen we daar op terug.
- Meetlocaties: Zoals we de vorige keer gemeld hebben, is het oude contourmeetpunt bij Jelsum vervangen door een nieuwe locatie dicht onder het vliegp pad. We hebben besloten om dit te continueren. Het nieuwe meetpunt geeft de geluidsniveaus beter weer van een streek woningen onder het vliegp pad (Skierhusterwei en Boarnsylsterwei) en er is minder kans op stoorgeluid vanwege een nabijgelegen bedrijf.

We hebben het tijdelijke meetpunt bij Deinum, op verzoek van bewoners, wat langer laten staan dan gepland.

Nu is deze verplaatst naar een punt op de 35 Ke contour in de nabijheid van Dronryp. Met dit meetpunt willen we een periode de geluidsniveaus op dat punt meten en kijken of we daar sowieso geluidspieken goed kunnen meten. Mocht dat het geval zijn, dan willen we de gemiddelde geluidspiek vergelijken met de geluidspiek die het NLR op dat punt gebruikt om de geluidscontour te berekenen. Als dat nagenoeg overeenkomt geeft dat vertrouwen in de berekening van de hele geluidscontour. Het oude contourmeetpunt van Jelsum hebben we tijdelijk geplaatst op de 40 Ke contour, westelijk van Marsum. Hiermee willen we de frequentie meten van het geluid van de F-35. Binnen afzienbare tijd zullen we beide laatstgenoemde meetpunten op andere locaties kunnen inzetten. Opties zijn: Een op de Tsjessingawei in Jelsum, waarmee we een verzoek van omwonenden kunnen honoreren en een meetpunt aan de noordwestkant van Marsum om de starts (met name bochtje om Marsum) beter te kunnen monitoren.

Het PGMN levert veel gemeten geluidsniveaus op. Bewoners kunnen deze gebruiken om hun ervaringen en eventuele klachten te staven en te onderbouwen. We merken dat hier vooral

gebruik van wordt gemaakt bij internationale oefeningen, bij (sterke) afwijkingen van vliegpatronen en bij hoge geluidspieken.

4. Software meetnet: De software is verder verbeterd. De geluidspieken zijn goed te onderscheiden; allen werden in de geluidsoverzichten van Casper weergegeven. We hebben steekproefsgewijs de geluidscijfers gecheckt en geen fouten kunnen ontdekken.
5. Gesprek basiscommandanten:
Met vertrekkende basiscommandant H. Doorten en diens opvolger J. v. Deventer hebben we gesproken over de voortgang van het onderzoek naar de mogelijke beperking van de geluidshinder door de F-35. Daarbij hebben we de 33 verbeteringsuggesties die vanuit de omwonenden zijn gekomen toegelicht. Bij het lopend onderzoek wordt het meetnet gebruikt om te kijken of de gewenste geluidsvermindering door aanpassingen aan de vliegbewegingen daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Vermeldenswaardig is dat basiscommandant van Deventer een gesprek heeft gehad met omliggende dorpen over de verbeteringsuggesties.
6. Voortgang onderzoek vermindering geluidshinder: Circa vijf maanden na het bespreken van de verbeteringsuggesties ontvingen we een schriftelijke reactie over de voortgang. De basiscommandant zal in de komende COVM vergadering hier vast op terugkomen. Daarom doen we hier verder geen verslag van. Wel willen we opmerken dat we een van de verbeteringsuggesties op dit moment nader uitwerken. Met de basisscholen van Dronryp, Menaam, Bitgummole, Stiens en Britsum zijn we in gesprek over de tijdstippen van buiten spelen en uitgaan. De hinderbeleving is groot als op juist op die momenten vliegtuigen overvliegen. Aanpassing van vertrektijden van de vliegtuigen kan dan eenvoudig tot verbetering leiden.
7. Vergelijking NLR tabelwaarden en gemiddelde meetwaarden F-35:
Zoals we in de COVM vergadering van april '22 hebben meegedeeld komen de NLR tabelwaarden en gemiddelde meetwaarden van de F-35 op de twee contourmeetpunten van Jelsum en Marsum nagenoeg overeen. Dat geeft vertrouwen in de berekening van de geluidscontouren. Zoals eerder gesteld willen we ook nog een check uitvoeren op de 35 Ke. Wel viel het ons op dat de tabelwaarde van de F-16 voor de landing bij Marsum en Jelsum niet goed overeenkomen met de gemeten gemiddelde geluidsniveaus. We hebben dit in een brief onder de aandacht van de staatssecretaris gebracht zodat dit gebruikt kan worden bij het "ijken" van de geluidstabel. Voor onze toekomst weinig relevant omdat de F-16 hier nauwelijks meer zal vliegen.
8. Omzetting Ke naar Lden valideren met meetcijfers van het PGMN:
Vanuit de Auditcommissie is gepleit om de gemeten geluidsniveaus te gebruiken om de omzetting van de Ke naar de Lden te valideren. Geluidskundige R. Muchall is gevraagd op welke wijze dit kan. Hij heeft hierover een presentatie gegeven. De Auditcie van Volkel en gemeenten Waadhoeke, Tytsjerksteradiel en Fumo waren hiervoor ook uitgenodigd. Defensie heeft zich bereid verklaard om het onderzoek te financieren en om de uitslagen van dit onderzoek te betrekken bij de omzetting. We hebben dhr. Muchall de meetgegevens verstrekt van de maanden mei, juni, juli en augustus 2022. Deze hebben we eerst op onjuistheden gecheckt. We zijn nu in afwachting van de resultaten.
9. Taken en verantwoordelijkheden Auditcommissie:
Leden van de Auditcie hebben aangegeven behoefte te hebben aan een duidelijke taakomschrijving. De Stuurgroep Geluidsmetnetten heeft de bestaande taakomschrijving een update gegeven. We hebben deze doorgenomen in de Auditcommissie.
10. Nieuwe lid Auditcie:

We hebben Nico Groenewegen uit Jelsum bereid gevonden om zitting te nemen in de Auditcie. Hij is voornemens om de functie van secretaris te gaan vervullen. We zijn daar blij mee. De functie was nog steeds vacant en werd waargenomen door G. Verf, als lid van de Stuurgroep Geluidsmeetnetten.